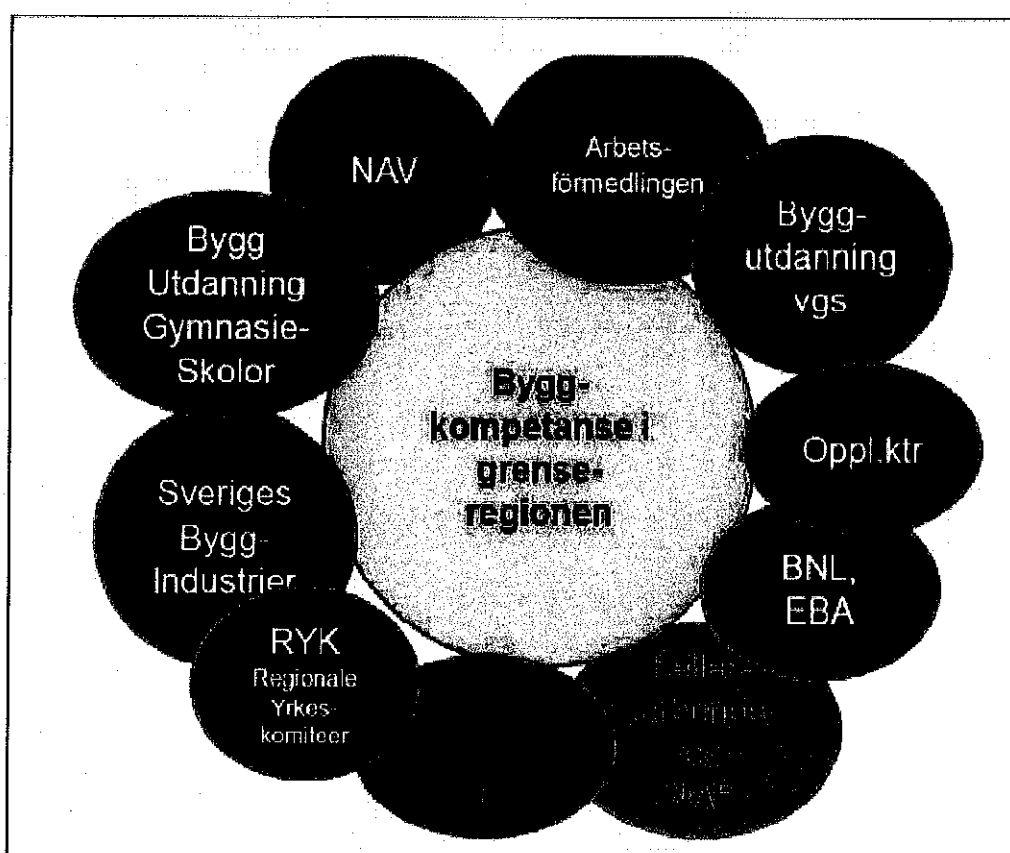

Bygg i gränsregionen

En gemensam marknad för arbete och utbildning

Slutrapport

(Småprosjekt i Interreg Sverige –Norge delområde Indre Skandinavia)
2008-09-15 - 2009-10-01

Sveriges Byggindustrier og Norges Byggscole

29. okt 2009

1. Sammanfattning

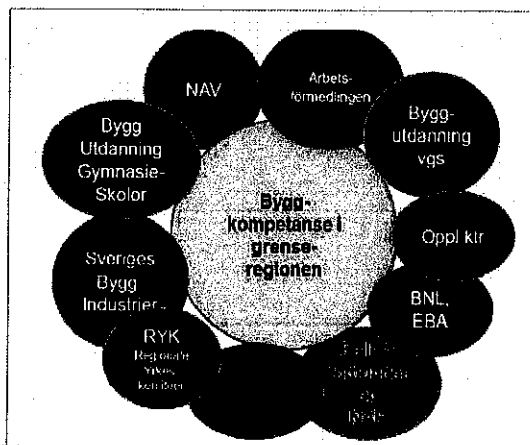
Byggbranschen i båda länderna har långa traditioner i en svensk-norsk arbetsmarknad. Speciellt gäller detta gränstrakterna där arbetspendlingen är stor inom branschen. Det finns stora välkända entreprenörer som valt både Sverige och Norge som marknad, men det finns även många mindre företag som ofta med specialkompetens levererar tjänster tillverksamhetsområdet. Projektet har varit et småprosjekt (analysprojekt) och har fokuserat på utbildningar och mobilitet i arbetsmarknaden och arbetsförmedling inom bygg och anläggningsbranschen i Inre Skandinavien (avgränsning Hedmark, Akershus, Oslo, Dalarna og Värmland).

Mobiliteten i arbeidskraften til Bygg og anleggsbransjen er stor innen den valgte geografien. Osloområdet er "magnet" for mobiliteten og pendlingen langs aksene Karlstad – Oslo, Falun/ Borlänge – Hamar/ Oslo og Gøteborg - Oslo er stor. Prosjektet har ikke hatt ressurser til å kartlegge dette i detalj men uttalelser fra aktørene i bransjen bekrefter at dette er en næring med stor mobilitet i arbeidskraften. I tillegg til mobiliteten mellom Sverige og Norge er det viktig å fremheve mobiliteten også innenfor regionen i det enkelte land (f. eks mellom Glåmdalen og Oslo som vist i Innlandsindeksen). Dette betyr også at utdanningsinstitusjonene i vesentlig grad leverer arbeidskraft til andre deler enn det distriktet/ fylket/ länet de representerer. Interessant är också at mange lærere i Byggprogrammet i Dalarna og Värmland har erfaring fra BA-bransjen i Norge, spesielt fra Østlandsområdet.

Prosjektet har gjort generell beskrivning och en analys av branschen och se på behoven för rekrytering och kompetensutveckling. Detta har genomförts i bl.a samarbeite med Arbetsförmedlingen och NAV. Vidare er det gjort en generell kartläggning av befintliga bygg och anläggningsutbildningar och diskuterat skilnader mellan länderna. Det er gjennomført aktiviteter för att se över möjligheter till samordning och samarbeite mellan utbildningar/ skolor.

De horrisontale kriteriene grenseregional merverdi, miljø og energi, likestilling, mangfold og integrering er viktige punkter i kobling mot Bygg og anleggsnæringen. Punktene har vært oppe til diskusjon med anbefaling at disse blir nærmere utdypet i et hovedprosjekt. Prosjektperioden har varit 2008-09-01 t.o.m. 2010-10-01. Projektet har organiserats med egen styrgrupp med representanter från branschorganisationerna i båda länderna. Dette har varit Norges Byggscole (efter mandat från Byggenæringens Landsforening) och Sveriges Byggindustrier/Byggnads. Norges Byggscole har haft prosjektledningen. Gemensam prosjektledare har varit Øivind Eriksen-Vik. Det är even etablerat et projektråd/ nettverk efter følgende modell. Se også vedlegg med oppsummering fra disse prosjektådsmøtene.

Samtlige aktiviteter er vist i vedlegg 1 – Aktivitetsplan. Bl.a er det gjennomført en lærerkonferanse i Sälen samt to prosjektråd i Charlottenberg og Kongsvinger. Deltagerne/aktørene har uttrykt konkret ønske om videre samarbeid i et hovedprosjekt. Som konkret eksempel på mulig samarbeid kan nevnes utvikling og gjennomføring av jernbanemontørutbildning som del av Byggprogrammet i Sverige og Bygg og anleggsteknikk i Norge. En norsk og to svenske skoler har meldt interesse for samarbeid om dette. Videre har samarbeid om formidling av lærlinger samt anerkjennelse av praksis og sluttkompetanse vært et sentralt tema i diskusjonene.

Erfaringsutveksling av ulike modeller for arbeidsformidling til Byggebransjen er diskutert mellom NAV og AF. Her kan nevnes at det på svensk side er egne byggförmidlare som yter service til Byggebransjen. Arbeidstakerorganisasjonene har pekt på utfordringer i forhold til sosiale rettigheter for arbeidstakere som flytter hjem etter å ha arbeidet i grannlandet. Företagen har pekat på en rad grensehinder ved arbeid i nabolandet f.eks fortolling av maskiner og utstyr, innmelding i ulike arbeidstakerregistre osv.

Slutsatserna efter arbeidet med småprosjektet är att i ett hovedprosjekt arbeide videre med;

- Kartlegging og statistikk: Det bør gjøres mer spesifikke kartlegginger bl.a med pendlingskart som viser mobiliteten for arbeidskraften innen Bygg og anlegg i regionen.
- Samarbeid mellom Bygg og anleggsutdanning i gymnasieskoler og videregående skoler. Etablere nettverk og konkrete samarbeidsprosjekter mellom skoler med tilsvarende utdanninger/ utfordringer.
- Lærlinger. Det er ønske samarbeid mellom Regional yrkeskomiteer (RYK) i Värmland og i Dalarna og opplæringskontor på Norsk side om vurdering av praksis, formidling av læreplasser, ordninger for oppfølging, økonomi osv.
- Arbeidsformidling og grensehinder. Utveksle erfaringer om metoder for formidling bl.a svensk system med egne byggförmidlare. Gi ledige fagarbeidere/ yrkesarbeidere (ev. med baserfaring) tilbud om opplæringsprogram for å bli ressurspersoner i skolen og opplæringskontor (ref. Byggutveckling Star i Dalarna). Viktig å lage opplegg for ungdommer/ lærlinger som sikrer at de får relevant yrkeserfaring i en tid med lav aktivitet i byggebransjen. Samtidig vil dette være et tiltak for å rekruttere og kompetanseutvikle yrkesfaglærere til skolene.

2. Bakgrund

Den valda geografien (Indre Skandinavia) representerer et viktig og spennende område sett i forhold til Bygg og anleggsnæringen. Oslo-området utgjør det befolkningsmessige og dermed også markedsmessige tyngdepunktet i regionen. Svensk arbeidskraft har under lang tid vært en viktig del av BA-markedet i Oslo/ Østlandsområdet. Det vises spesielt til store utbygginger som Gardermoen, Telenors Hovedkvarter på Fornebu, Nytt Rikshospital, Akershus Universitetssykehus og ny Opera. Går vi noe tid tilbake har det også vært større mobilitet fra Norge til Sverige (tidlig 1990-tall). Svingningene er ofte konjunkturbestemt men tradisjonen tilsier at mange svensker oppfatter Norge og Østlandsområdet som et naturlig arbeidsmarked kanskje mer enn norske mener det samme om den svenske siden. Dette kan skyldes ulike ting men høyere lønnsnivå og at Oslo er hovedstadsområdet er viktige faktorer.

I sum kan vi si at distriktene i tillegg til å dekke behovet i eget fylke/ län utdanner og leverer arbeidskraft til Oslo-området. Dimensjonering av utdanningene blir i liten grad sett i forhold til en geografi ut over fylke/ län. Ulik organisering av utdanningene er utgangspunkt for diskusjon av felles anerkjennelse av sluttkompetanse bl.a sett opp mot lønn for fagarbeidere/ yrkesarbeidere.

Bygg og anleggsnæringen har også en viktig rolle i den regionale utviklingen både gjennom de tjenester/ produkter de leverer men også som en arbeidsintensiv næring med stor betydning for sysselsetting.

3. Prosjektbeskrivelse, målgruppe, resultat og resultatindikatorer samt effekter

3.1 Prosjektbeskrivelse:

- Prosjektbeslut: *Vid projektets slut skall följande mål vara nådda: En generell analys skall vara genomförd av kompetensbehov, utbildningsutbud och mobilitet (mellan arbetsmarknaden och utbildningsmarknaden)*
 - Resultat; En generell kartlegging av kompetansebehov, utdanningstilbud og mobilitet er gjennomført. Dette er gjort gjennom gjennomgang av statistikk, tidligere kartlegginger, kontakt med ulike aktører og ikke minst gjennom diskusjoner i prosjektrådet.
- Prosjektbeslut; *En analysrapport skall vara framtagen där man presenterar de utmaningar som branschen står inför samt där möjliga åtgärder presenteras med utgångspunkten kring möjligheterna med en gemensam arbetsmarknad och utbildningsregion inom byggområdet.*
 - Resultat; Sammenstilling av funn, viktig faktorer innarbeides i denne sluttrapporten der utfordringer og mulige tiltak blir listet.
- Prosjektbeslut; *Ett nätverk mellan skola, arbetsförmedling/myndigheter och partners inom byggnäringens skall vara etablerat.*
 - Resultat; Nettverk er etablert spesielt gjennom møtene i prosjektrådet hvor representanter fra AF-NAV, videregående skoler – gymnasieskoler, Fellesforbundet – Byggnads, Sveriges Byggindustrier – EBA/ BNL, RYK – Opplæringskontor og bedrifter på begge sider av grensen. Videre gjennom kontakt

med offentlige myndigheter og andre aktører f.eks møter med Yrkesopplæringsnemnder og med Region Dalarna/ Region Värmland. Dette har gitt et godt grunnlag for videre samarbeid.

- *Prosjektbeslut; Ett underlag skall vara framtaget för fortsatt arbete inom projektets område vilket även skall kunna vara tillgängligt till en eventuell ansökan till ett större interregprojekt.*
 - *Kommentar/ resultat; Aktivitetene i prosjektet har gitt grunnlag for å søke et større interregprosjekt som et videre steg for å løse de utfordringer og etablere det samarbeidet som er anbefalt av deltagerne i småprosjektet. Det planlegges søknad om hovedprosjekt i Interregprogrammet med søknadsfrist januar 2010.*

Tid- og aktivitetsplan

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Planlægning, organisering og drift av projektet. Etablering av styrgruppen	2008-09-15	2009-06-30
Kartlægning og analys av arbeidsmarknaden, rekrutterings og kompetensbehov	2008-10-15	2009-04-01
Etablering av nätverk mellan bygglärare och arbets förmedlare	2008-09-15	2009-05-01
Planerande och genomförande av startseminarium riktat mot svenska och norska bygglärare	2008-10-01	2008-11-01
Uppföljning av startseminariet, Workshops för bygglärare och arbetsförmedlare	2008-11-01	2009-06-01
Avslutningsseminarium, planering och genomförande	2009-03-01	2009-05-31
Sammanställning och konklusioner för vidare arbete	2009-05-01	2009-06-30
Informationsspridning	2008-09-15	2009-06-30
Planlægning av fortsatt verksamhet och användning av resultat efter projektet	2009-05-01	2009-06-30
Projektutvärdering och slutredovisning/projektevaluering og regnskapsavslutning	2009-06-01	2009-06-30
Projektets start och slutdatum	2009-09-15	2009-06-30

NB! Prosjektperioden er etter søknad til Interreg utvidet til 2009 – 10 – 01.

Beslutet från Interreg var klart først 18. Februar 2009. Hovedtyngden av aktivitetene har derfor kommet i første halvår 2009.

3.2 Målgrupp:

- *Fra projektbeslut; Svenska kommuner och norska fylkeskommuner med speciell inriktning mot lärare inom bygg och anläggningsutbildningar och genom detta även studenter inom området.*
 - *Resultat; Kontakt med videregående skoler og gymnasieskolor har vært sentralt i prosjektet. Representanter for ledelsen og lærere har deltatt i ulike aktiviteter og diskusjoner. Deres kontakt videre i egen skole har i hovedsak vært koblingen mot målgruppen elever. Svenske kommuner har videre vært viktig i prosjektet gjennom avtale om medfinansiering i prosjektet. Kontakt med*

fylkeskommunene har vært gjennom samtaler med fagopplæringsavdelingen samt informasjon til yrkesopplæringsnemnder.

- Fra prosjektbeslut; *Offentliga myndigheter med spesiell inriktning mot arbetsförmedlingen inom byggbranschen.*
 - Resultat/ kommentar; Arbeidsförmedlingen i Sverige og NAV i Norge har vært involvert spesielt gjennom deltagelse i prosjektråd. I Sverige har også det nyetablerade Branschrådet för Bygg- og anläggning i Värmland/Dalarna (ersätter Byggarbetsnämnderna) varit en viktig diskussionsarena.
- Fra prosjektbeslut; *Företag samt arbetsgivarorganisationer och arbetstagarorganisationer inom byggbranschen.*
 - Resultat/ kommentar; Her har arbeidstaker og arbeidsgiverorganisasjonene i hovedsak representert bedriftene og erfaringene derfra. Noen bedrifter har vært direkte involvert ved innlegg i prosjektrådesmøtene dette er NCC Construction (representant fra stor nordisk entreprenør) og Byggcompagniet (Charlottenberg) som en mindre entreprenør.

3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter

Det vises spesielt til diskusjoner i prosjektrådesmøter 3. April og 15. – 16. Juni. Se vedlagte oppsummeringer.

Konklusjonene etter arbeidet med småprosjektet er å i et hovedprosjekt arbeide videre med;

- Kartlegging og statistikk: Det bør gjøres mer spesifikke kartlegginger bl.a med pendlingskart som viser mobiliteten for arbeidskraften innen Bygg og anlegg i regionen. Videre bør det samarbeides om å lage en felles oversikt over Bygg og anleggsmarkedets betydning for utvikling av regionen (ref. Svensk rapport "Byggföretagen och befolkningen" utgitt av Sveriges Byggindustrier 2008).
- Samarbeid mellom Bygg og anleggsutdanning i gymnasieskoler og videregående skoler. Etablere nettverk mellom skoler med tilsvarende utdanninger/ utfordringer. Bedre gjennomføring av eksisterende og utvikling av nye utdanninger. Eksempel på aktiviteter; Banemontørutdanning (lite fag trenger samarbeid over større geografi for å få stort nok volum og god nok kvalitet) og tømmerfaget (stort fag med stort behov for praksisplasser/ utplassering/APU). Kompetanseutvikling for lærere. Tiltak for utvikling av spisskompetanse kan lettere organiseres i en større geografi med flere interessenter. Det er også en nær kobling mellom mobilitet i arbeidsmarkedet og rekruttering av yrkesfaglærere. Eksempelvis har mange av lærerne i det svenske Byggprogrammet erfaring fra arbeid i bygg og anlegg Norge.
- Lærlinger. Lærlingordningene i Norge og Sverige er ulike ved at det på Svensk side er en ordning styrt av arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene gjennom Byggnadsindustriens yrkesnemnd BYN og de regionale yrkeskomiteene RYK. Ordningen er ikke støttet økonomisk av det offentlige og opplæringsplanene er utarbeidet av BYN. Gjennomføring av læretid bygger på hva personen har fra

Gymnasieskolan. Med ordinært løp på Byggprogrammet gjenstår ca 3000 timer som lærling i bedrift (føres i lærlingbok). Opplæringen avsluttes med et yrkesteoretiskprov (YTP). I Norge er lærlingordningen en del av det totale løpet i videregående opplæring som er 3 år. I tillegg inneholder fagopplæringen et ekstra verdiskapingsår slik at den totale tiden fram til fagbrev er 4 år. Kostnadene dekkes av det offentlige for tre år utdanning og for det siste verdiskapningsåret gjennom tariffbestemt lønn av bedriftene. Fylkeskommunene har ansvaret for gjennomføring av både tiden i videregående skole og for lærlingperioden. Mange bedrifter/lærlinger er tilknyttet opplæringskontor som deltar i organisering og oppfølging i lærlingperioden. Lærlingperioden avsluttes med praktisk fag-/ svenneprøve. Det er ønske samarbeid mellom RYK i Värmland/Dalarna og opplæringskontor på Norsk side om vurdering av praksis, formidling av læreplasser, ordninger for oppfølging, økonomi osv.

- Arbeidsformidling og grensehinder.

Utfordring:

Arbeidsledigheten øker og fører til at svenske som har arbeidet i Norge flytter hjem og blir ledige i Sverige . Samme situasjon skjer også med norske pendlere ved at de flytter hjem/ blir hjemme f.eks har jobbet i Oslo og bor i Trysil. Dette påvirker mobiliteten i arbeidskraften. (" Hemvändar-problematikk). Ungdom er en sårbar gruppe for i lavkonjunktur da de ofte har størst problem med å få jobb. De opparbeider ikke arbeidsevne/ erfaring og har vanskelig for å komme inn på arbeidsmarkedet seinere.

På svensk side problem med blankett 301. Det skall vara omöjligt att trilla ur sjukförsäkringen när man jobbar över gränserna. A-kassan är frivillig i Sverige men går på skatten i Norge. De borde gå att göra så att systemen enklare ved arbete i grannlandet och ved hemkomst.

Mulig løsning;

Endrede permitteringsregler og tiltaksmidler. Bl.a BIO (bedriftsintern opplæring) og AMO arbeidsmarkedsopplæring i Norge. I Sverige har man ikke tilsvarende tiltak som BIO men har mange tilbud på arbeidsmarkedsopplæring. Sverige har heller ikke mulighet for å permittere slik som i Norge. I Sverige er AF organisert med egne byggformidlere. I Norge pågår en stor reform/ omorganisering med å slå sammen tre tjenester (trygd, sosialtjeneste og arbeidsformidling) til en tjeneste/ etat NAV.

Gi ledige fagarbeidere/ yrkesarbeidere (ev. med baserfaring) tilbud om opplæringsprogram for å bli ressurspersoner i skolen og opplæringskontor (ref. Star byggtutveckling i Dalarna). Viktig å lage opplegg for ungdommer/ lærlinger som sikrer at de får relevant yrkeserfaring i en tid med lav aktivitet i byggebransjen. Samtidig vil dette være et tiltak for å rekruttere yrkesfaglærere til skolene. (ref. Mange steder med høy gjennomsnittsalder bland lærerne)

4. Indikatorer

Fra prosjektbeslut;

Förväntat resultat av programindikatorerna för (A) Ekonomisk tillväxt eller (B) Attraktiva regioner)

Övergripande indikatorer	Antal vid projekt-	
	start	slut
Antal kvinnor 15- 24 år som deltar i projektet.	0	5
Antal kvinnor yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	0	5
Antal män 15- 24 år som deltar i projektet.	0	25
Antal män yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	0	35
Antal deltagande företag med kvinnligt ägande som deltar i projektaktiviteter.	0	2
Antal deltagande företag med manligt ägande som deltar i projektaktiviteter.	0	8
Antal deltagande företag med mixat ägande som deltar i projektaktiviteter.	0	0
Resultat indikatorer		
(A) Antal formella gränshinder som projektet bidrar till att undanröja.	0	0
(A) Antal undanröjda upplevda gränshinder.	0	0
(A) Antal kvinnor som deltar i gemensamma utbildningar och praktik.	0	0
(A) Antal män som deltar i gemensamma utbildningar och praktik.	0	0
(A) Antal kvinnliga studenter som studerar del av sin utbildning i det andra landet.	0	0
(A) Antal manliga studenter som studerar del av sin utbildning i det andra landet.	0	0
(A) Antal nyetablerade och vidareutvecklade gränsöverskridande kluster.	0	1
(B) Etablerade institutionella samarbeten.	0	1
(B) Nya och vidareutvecklade metoder för stads- och landsbygdsutveckling.	0	0

Antall personer mellom 15 og 24 som har vært involvert i prosjektet er hovedsakelig gjennom spørreundersøkelse på svensk side bl.a med spørsmål om hvor mange av elevene i årskurs 3 som kunne tenke seg å arbeide i Norge. Totalt deltok ca 180 elever i undersøkelsen. 40 % svarte at de kunne tenke seg å arbeide i Norge/ "flytta till annan ort". Gjennom disse undersøkelsene er indikatortallene for både menn og kvinner i kategorien 15 – 24 år oppfylt.

I kategorien over 24 år er det et høyt antall deltagelser i ulike aktiviteter (se vedlegg 1 – Aktivitetsoversikt). Måltallene er oppfylt. Informasjonsspredningen har vært god gjennom alle disse møtene og nettverksarbeidet. Det påpekes allikevel at kvinneandelen er lav og at dette må være et fokusområde i det videre arbeidet.

Når det gjelder antall bedrifter som har deltatt direkte i prosjektet har dette varit lägre enn målsettingen. Vi har kontaktet två företag med stor erfarenhet av området som har beskrivit sine utfordringer og erfaringer. De representerer en liten og en stor entreprenør som her et nært forhold til et felles marked/ -arbeidsmarked med det muligheter og utfordringer dette innebærer. Videre viser vi til at arbeidstaker og arbeidsgiverorganisasjonene representerer et bredt spekter av erfaringer fra ulike bedrifter. Disse er fremkommet i diskusjoner spesielt gjennom arbeid i prosjektrådet. Vi opplever derfor at denne kartleggingen har den bredden som ønsket men at bedriftene må mer aktivt inn som del av et hovedprosjekt.

På punktene grenseoverskridende kluster og institusjonelt samarbeid mener vi å ha kommet et godt stykke mot et operativt samarbeid gjennom det arbeidet som er utført i småprosjektet. For at dette skal få full effekt er det viktig at dette samarbeidet i enda større grad formaliseres gjennom et hovedprosjekt.

5. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna

5.1 Gränsregionalt mervärde

Resultat: Gjennom erfaringsutveksling og diskusjoner mellom et bredt spekter av aktører har det vært mulig å se både utdannings- og arbeidsmarkedet for Bygg og anlegg i Indre Skandinavia som ett. Konklusjonen er at det vil være interessant og viktig å se spesielt på Bygg og anleggsnæringen ved videre analyse av grensehinder og fjerning av disse.

5.2 Bättre miljö

Fra beslut; Man skall undersöka möjligheterna till att inför mera diskussioner kring energi och miljö som en del av byggutbildningen

Resultat: Dette punktet har vært nevnt i ulike diskusjoner men har ikke vært framme i den grad vi hadde som målsetting. Derfor blir dette et viktig punkt som del av et mulig hovedprosjekt.

5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Fra beslut; I arbetet med analysen av branschens rekryterings och kompetensbehov så skall även undersökningar genomföras kring möjligheterna att öka antalet kvinnor inom byggbranshen.

Resultat; Kvinneandelen er svært lav i Bygg og anleggsnæringen. De samme gjelder i utdanningene både blant elever og lærere. Noen av de deltagerne skolene har imidlertid gode resultater i rekruttering av kvinner til utdanningene. Overføring av disse erfaringene vil være viktig i det videre arbeidet.

5.4 Etnisk mångfald och integration

Fra beslut; I arbetet med analysen av branschens rekryterings och kompetensbehov så skall även undersökningar genomföras kring möjligheterna att öka integrationen av invandrare för att öka mångfalden inom byggbranshen

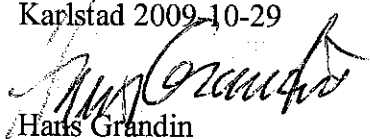
Vi ser av informasjon fra entreprenørbedriftene at mangfoldet og integrasjon er et sentralt tema. Vi ser f.eks et stort innslag av polske arbeidere i enkelte entreprenørbedrifter. Videre er det også andelen elever med fremmedkulturell bakgrunn en viktig faktor.

6. Informationsinsatser och skyltning av projektet

Informasjon om prosjektet er først og fremst gitt gjennom møter, seminarer og nettverksarbeid. Spesielt vektlegges i denne fasen informasjonsspredning og ikke minst forankring for det videre arbeidet gjennom deltagerne i møter og prosjektråd. Det er skiltet med "Her pågår interregprosjekt" ihht. Retningslinjer fra Interregprogrammet. EU-logo er benyttet på innkallinger og referat.

Karlstad 2009-10-29

Hans Grandin

Projektledare

Sveriges Byggindustrier

Öivind Eriksen Vik

Prosjektleder

Norges Byggscole

Vedlegg 1 – Aktivitetsplan

Dato	Aktivitet	Sted	Ant menn	Ant kvinner	Sum deltagere
Sept 08		Karlstad			
10.	Rektortreff Dalarna	Borlänge	8	2	10
15.	Prosjektgruppemøte		4	0	4
30.	Rektortreff Värmland	Karlstad	5	0	5
Okt 08					
1.	Prosjektgruppemøte	Karlstad	2		2
7	RYK Dalarna		6	1	4
28. – 29.	Lærerkonferanse i Sälen	Sälen	66	5	71
	Kontakt med kommuner for medfinansiering i Värmland og Dalarna				
Nov 08					
26.	Prosjektgruppemøte telefonmøte	Telefon	3	0	3
Des 08					
5.	Arbeidsgruppemøte + møte med Interregsekretariatet Karlstad	Karlstad	2	0	2
Jan 09					
21. – 22.	Skolebesøk Byggprogram Dalarna	Dalarna	21	0	
Feb 09					
	Vedtak om finansiering småprosjekt mottas. Daterert 18. feb				
11.2	PL m har møte med prosjektleder Kjell Vågen, IR prosjekt Samarbeid Hedmark – Dalarna. Mulige synergier	Lillestrøm	2	0	2
13.2	Informasjon for Byggskolens fagskolestyre	Lillestrøm	7	0	7
19.2	Prosjektgruppemøte + informasjon for Bransjeråd Bygg AF i Värmland og Dalarna.	Sunne	9	3	12
Mars 09					
2.	Møte med NCC Construction.	Oslo	2	0	2
11.	Møte med Sveriges Byggindustrier i Stockholm ang. statistikk/ kartlegging av bransje og utdanning	Stockholm	1	1	2
12. – 13.	PL besøker gymnasiene i Borlänge og Rättvik samt Star Byggutbildning. Rektorkonferanse for skoler med Byggprogram i Rättvik.	Borlänge og Rättvik	9	3	12 + besøk på skolene
23.	Møte med Byggenæringens Landsforening (BNL)	Oslo	3	1	4
25. – 26.	Deltagelse på Byggedagene	Oslo			
27.	Møte med Entreprenørforeningen (EBA) og BNL	Gardermoen	3	1	4

Dato	Aktivitet	Sted	Ant. menn	Antall kvinner	Ant. deltagere
April 09					
1.	Planleggingsmøte rektorsamling Värmland	Karlstad	2	0	2
1.	Møte med Prognosesenteret om statistikk og kartlegging av bransjen	Oslo	3	0	3
2. – 3.	Prosjektråd/ seminar	Charlotte nberg	19	3	22
21.	Prosjektgruppemøte	Karlstad	4	0	4
30.	Fagskolestyremøte Byggskolen	Lillestrøm	6	0	6
Mai 09					
4.	Møte med Akershus fylkeskommune RTU	Oslo	3	0	3
7.	Møte med Oslo kommune. Utdanningsetaten	Oslo	2	0	2
8.	Møte med NHO Østfold/ Leder Yrkesopplæringsnemnda i Østfold	Moss	3	0	3
12. – 13.	RYK V.Götaland + Värmland	Onsala			
12.	Møte nr. 2 med Prognosesenteret	Oslo	3	0	3
18.	Prosjektgruppemøte	Lillestrøm	4	0	4
20.	Møte med Skedsmo videregående skole	Lillestrøm	4	1	5
28.	Orientering for Yrkesopplæringsnemnda i Østfold	Sarpsborg	10	7	17
Juni 09					
4.	Orientering for Yrkesopplæringsnemndene i Oslo og Akershus	Oslo	10	8	18
15. – 16.	Avslutningskonferanse/ prosjektråd	Kongsvin ger	23	1	24
17.	AF byggformidler-treff Darlana	Borlänge	15	0	
20.	Møte med Region Dalarna	Falun			
	Spørreundersøkelse om svenske elevers ønske om å jobbe i Norge	Värmland Dalarna			
Aug 09					
25.	Branchråd Värmland Dalarna	Borlänge	10?	5?	15
31.	Posjektgruppemøte	Karlstad	4	0	4
Sept. 09					
10.	Informasjonsmøte med BI VG og BI Jämtland	?	3	0	
24.	Møte med RYK Dalarna + Region Dalarna Samt arbeidsgruppe sluttrapport.	Borlänge + Falun			
Sum			287	40	327

Interregprosjekt Indre Skandinavia (småprosjekt) **Bygg i grenseregionen**

Prosjektperiode: Sept. 08 – juni 09

Møtetype: Prosjektråd

Møte nr:
Prosjektråd nr 1

Tidspunkt: (2.) – 3. April. Start med samling og middag 2. April kl. 1930. 3. April møte fra 8 – 1230, avsluttes med lunsj fra kl. 1230. Sted: Thon Hotel Charlottenberg.

Tilstede:

Fra Norge:

Anita Tjelta – Byggenæringens Landsforening (BNL)
Thomas Norland – Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)
Lars Juterud – Oslo kommune, Avdeling for fagopplæring
Tom Østhagen – NAV Kongsvinger
Jon Bernt Hansen – NAV Hedmark
Marianne Monsrud – Skedsmo vdg. Skole
Øystein Tangnes – Ringsaker videregående skole
Arvid Søgård – Opplæringskontoret for tømmerfaget
Per-Erik Jevne – Norges Byggscole og prosjektet Byggkompetanse
Øivind Eriksen-Vik – Norges Byggscole, Prosjektleder Bygg i grenseregionen
Sven Olsen – Fellesforbundet, Hedmark

Fra Sverige

Hans Grandin – Sveriges Byggindustrier, Dalarna
Bo Floresö, Hushagsgymnasiet, Borlänge
Mårten Nilsson, Stiftelsen Star Byggutveckling, Dalarna
Peo Friberg – Arbetsförmedlingen i Dalarna
Lennart Johansson – Byggnads, Dalarna
Lars Lundblad – Sveriges Byggindustrier, Värmland
Jørgen Nordmark – Herrgårdsgymnasiet Säffle
Ronny Gustafson – Herrgårdsgymnasiet Säffle
Ola Nyström – Herrgårdsgymnasiet Säffle
Annika Börrud – Byggkompaniet, Charlottenberg
Odd Maalsnes – Byggnads, Värmland

Konklusjon: Utfordring: Arbeidsledigheten øker og fører til at svenske som har arbeidet i Norge flytter hjem og blir ledige i Sverige (rettigheter??). Samme situasjon skjer også med norske pendlere ved at de flytter hjem/ blir hjemme f.eks har jobbet i Oslo og bor i Trysil. Dette påvirker mobiliteten i arbeidskraften. ("Hemvänder-problematikk")

Ungdom er en ståtbra gruppe for i lavkonjungtur da de ofte har størst problem med å få jobb. De opparbeider ikke arbeidsevne/ erfaring og har vanskelig for å komme inn på arbeidsmarkedet seinere.

Mulighet; Endrede permitteringsregler og tiltaksmidler. Bl.a BIO (bedriftsintern opplæring) og AMO arbeidsmarkedsopplæring i Norge. I Sverige har man ikke tilsvarende tiltak som BIO men har mange tilbud på arbeidsmarkedsopplæring. Sverige har heller ikke mulighet for å permittere slik som i Norge. I Sverige er AF organisert med egne byggformidlere. I Norge pågår en stor reform/ omorganisering med å slå sammen tre tjenester (trygd, sosialtjeneste og arbeidsformidling) til en tjeneste/ etat NAV.

Løsning; Gi ledige fagarbeidere/ yrkesarbeidere (ev. med baserfaring) tilbud om opplæringsprogram for å bli ressurspersoner i skolen og opplæringskontor (ref. Star byggutveckling). Viktig å lage opplegg for ungdommer/ lærlinger som sikrer at de får relevant yrkeserfaring i en tid med lav aktivitet i byggebransjen. Samtidig vil dette være et tiltak for å rekruttere yrkesfaglærere til skolene. (ref. Mange steder med høy gjennomsnittsalder blant lærerne)

Gruppe 2 – Skole

Marianne Monsrud – Skedsmo vdg. Skole

Øystein Tangnes – Ringsaker videregående skole

Bo Floresö, Hushagsgymnasiet, Borlänge

Jørgen Nordmark – Herrgårdsgymnaset Säffle

Ronny Gustafson - Herrgårdsgymnaset Säffle

Ola Nyström - Herrgårdsgymnaset Säffle

Konklusjon:

Utmaningar	Möjligheter	Lösningar
Gränsöverskridande jobb. Forenkla administrasjonen.	Ge informasjon och utbildning i vilken administrasjon	Öppenhet med möten mellan olika verksamheter, brancher och skolor.
Skapa utbildnings- inriktningar mot bristyrken.	Utbilda lärare i vad man måste kunna	Möten mellan lärare i våra länder
Ex. Väg, anlägg, järnväg, smala yrken som specialistyrken, glasmästare, betonghålltagning m.fl. Träyrken som snickeri, innredningssnickeri, båtbyggnad m.fl.	Bygga up utbildningar. Rekruttera elever til smala yrken. Samverkan mellan utbildningar.	Kompetensutveckling. Erfarehetsutbyte mellan skolor i våra land. Beskriva våra utbildningar med likheter och olikheter.
Gränsöverskridande utbildningar. Skapa förutsättningar för att unngå för "drop outs".	Samarbete mellan länder Lära känna varandras. Få gränsöverskridande yrkesbevis/fackbrev.	Ge ungdomarna kompetensutbildning i Norge/ Sverige med leonardoprojekt Skapa arbeidsgrupper Översätta utbildningar mellan utbildningar i de olika länderna.

Gruppe 3 – Bransjeorg, opplæringskontor og fagopplæringsmyndighet

Anita Tjelta– Byggenæringens Landsforening (BNL)

Thomas Norland– Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)

Lars Juterud– Oslo kommune, Avdeling for fagopplæring

Arvid Søgård – Opplæringskontoret for tømrefaget

Hans Grandin–Sveriges Byggindustrier, Dalarna

Mårten Nilsson, Stiftelsen Star Byggutveckling , Dalarna

Lars Lundblad– Sveriges Byggindustrier, Värmland

Konklusjon: Utvikle og følge opp et system for utveksling av lærlinger Norge – Sverige/ Sverige – Norge i grenseregionen.

Utfordringer i forhold til bedrifter som kortere eller lengre perioder sender ansatte til Norge. Kartlegge utfordringer og foreslå forbedringer.

ID-kort. Obligatorisk i Norge, frivillig ordning i Sverige. Gjensidig godkjenning - Felles system.

Arbeidsløse (lærlinger) en ressurs. Hvordan ivareta denne ressursen?. Næringen har rekrutteringsplaner (ref. Alderssammensetning)

Videreutdanne fagarbeidere i yrket, ikke ut av yrket.

NAV og AF – Utvikle et grenseløst samarbeid.

Opplæringskontorenes rolle i forhold til aktørene som deltar på dette møtet.

Formidlingsapparatet for unge lærlinger/ arbeidsledige på tvers av grensen.

Gruppe 4 – Arbeidstakerorg.

Sven Olsen – Fellesforbundet , Hedmark

Lennart Johansson – Byggnads Dalarna

Odd Maalsnes – Byggnads, Värmland

Per-Erik Jevne – Norges Byggscole og prosjektet Byggkompetanse

Konklusjon: Problem med blankett 301. Det skall vara omöjligt att trilla ur sjukförsäkringen när man jobbar över gränserna. A-kassan är frivillig i Sverige men går på skatten i Norge. De borde gå att göra så att systemen går att byta land lättare.

2. **Svensk-norsk konferanse om utdanning og arbeidsformidling for byggenæringen i grenseregionen.**
- **Diskusjon om program i grupper som over**

Gruppe 1 – NAV – AF

- Utvikling og prognoser for arbeidsmarkedet. Spesielt bygg og anlegg.
- Ungdoms inntreden i arbeidslivet. Hvordan ser ungdommene selv på dette?

Gruppe 2 - Skole

- Jämföra utbildningar mellan Norge och Sverige.
- Översätta utbildningarna för att anpassa utbildningarna mellan länderna så de blir likvärdiga

- och ger samma utbildningsbevis.
 - Inkludera även lärlingsdelen i det uppdraget..
 - Förenkla administrationen mellan ländernas arbetsmarknad och gränsövergångar.
 - Nya gymnasieutbildningen reform i Sverige.
 - Lärarutbildningen hur skapar vi lärarutbildning mot nya yrkesinriktningar.
-
- Fortsatt utbildning högskoleutbildning behörighet. Hur skapar vi det?
 - Äta och må gott.
 - Göra ett studiebesök till ett intressant byggprojekt.
 - Oslo eksempelvis nye Operan, nye Oslofjordstunneln etc.

Ej fredag den 5 , 12 eller 19 /6.

Gruppe 3 – Bransjeorg og skole

Hvordan kan interregprosjektet bidra til å utvikle et system som skal sikre og videreutvikle kompetanse på alle nivåer i næringen?

- Muligheter for innpassing av studenter fra gymnasieskolan i det norske lærlingsystemet
- Synliggjøre en karriere- og kompetanseutviklingsmodell
- Ønsker at lærling skal fortelle om sine erfaringer.

Gruppe 4

Arbeidstakers rettigheter. utfordringer til arbeid i nabolandet og til å vende tilbake etter en tid med jobb i nabolandet.

SAMMENDRAG

Bred deltagelse fra aktuelle samarbeidspartnere, totalt 22 deltagere. Aktiv deltagelse i grupper for arbeid med utfordringer, muligheter og løsninger samt innspill til avslutningsseminar.

Stor interesse for samarbeid over grensen. Eksempler på konkrete diskusjoner om samarbeid

- Arbeidstakers rettigheter f.eks etter som svensk å ha jobbet i Norge for så å bli arbeidsledig og flytte hjem til Sverige. Forenkling av regelverk.
- Utvikling og gjennomføring av banemontørdanning (Börlänge – Säffle – Lillestrøm)
- Lærlingformidling over grensen
- Osv.

Deltagerne uttrykte interesse for videre samarbeid med konkretisering av aktiviteter.

Interregprosjekt Indre Skandinavia (småprosjekt)

Bygg i grensregionen - Oppsummering

Prosjektperiode: Sept. 08 – juni 09

Møtetype: Prosjektråd

Møte nr: 2

Tidspunkt: 15. – 16. Juni 09 (lunsj – lunsj)

Sted: Kongsvinger Festning og Vinger hotel

Fra Norge:

Thomas Norland – Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) (Kun dag 1)

Tore Vålberg – NAV Kongsvinger (ikke hotellrom)

Hanne Malin Solbjør – NAV Kongsvinger (ikke hotellrom)

Thore Sandø – Skedsmo vdg. Skole

Viktor Nyborg – Skedsmo vdg. Skole

Espen Ånerud – Skedsmo vdg. Skole (kun dag 2)

Øystein Tangnes – Ringsaker videregående skole

Per-Erik Jevne – Norges Byggscole og prosjektet Byggkompetanse

Øivind Eriksen-Vik - Norges Byggscole, Prosjektleder Bygg i grensregionen

Sven Olsen – Fellesforbundet , Hedmark

Morten Solbakken - Fellesforbundet , Hedmark

Ronny Graskopf – Opplæringskontoret for Treindustri og byggevarehus

Arnt Vidvei – NCC Construction (kun dag 1)

Erik Hagen – Hedmark fylkeskommune, Interregsekretariatet (kun dag 2)

Fra Sverige

Hans Grandin – Sveriges Byggindustrier, Dalarna

Hans Wickström – Gymnasieskolan Mora

Mårten Nilsson, Stiftelsen Star Byggutveckling , Dalarna

Peo Friberg - Arbetsförmedlingen i Dalarna

Lars Lundblad – Sveriges Byggindustrier, Värmland

Jørgen Nordmark – Herrgårdsgymnaset Säffle

Ronny Gustafson - Herrgårdsgymnaset Säffle

Ola Nyström - Herrgårdsgymnaset Säffle

Odd Maalsnes – Byggnads, Värmland

Bygg i gränsregionen – En gemensam marknad för arbete och utbildning

Småprosjekt i Interreg Sverige - Norge

15. juni (Kongsvinger Festning)

Velkommen og om prosjektet

- Øivind Eriksen-Vik orienterte om arbeidet med småprosjektet (forprosjekt) og tanker om videreføring i hovedprosjekt.
- **Bedrift og bransje - Kompetansebehov på kort og lang sikt. Sett fra bedrift.**
 - Arnt Vidvei, HR-sjef NCC Construction Norge og leder for EBA's kompetanseutvalg presenterte utfordringer og muligheter sett ut fra NCC som en nordisk bedrift og fra bransjen. Se vedlagt ppt-presentasjon
- **Utdanning og arbeidsmarked Utvikling og tiltak mot arbeidsledigheten i bygg og anlegg.** PeO Friberg Arbetsformidlingen i Dalarna presenterte situasjon og prognoser for arbeidsledighet og arbeidskraftbehov innen bygg og anlegg. Se ppt.
- **Kompetansebehov på kort og lang sikt** Sett fra bransjeforening. Lars Tullstedt, Sveriges Byggindustrier (via internett). Se ppt.
- **Skolen som kompetanseleverandør** v/ Thore Sandø Skedsmo vgs
- Om Kongsvinger Festning - Guiding festningen
- Middag Vinger Hotel
-

16. juni (Vinger Hotel)

- Innledning om Interregprogrammet og ideer for hovedprosjekt
 - Om Interreg Sverige –Norge v/ Erik Hagen, Interregsekretariatet
 - Lærlinger - Utvikling av veiledere i bedrift v/ Lars Lundblad
 - Forslag til hovedprosjekt v/Øivind Eriksen-Vik
- Workshop hovedprosjekt
 - Grensehinder for arbeidstakere , pensjonsordninger, skatt etc. Også informasjon som del av yrkesorientering for elever og lærlinger som vurderer å arbeid i nabolandet.
 - Utvikle veilederkompetanse for oppfølging av lærlinger og elever i utplassering. Samarbeid bransje – skole/ fagopplæring.
 - Framtidens fagarbeider må ha kompetanse i helhet i byggeprosessen, nye byggemetoder (lean construction) og mer fokus på energi og miljø.
 - Utvikling av lærerkompetanse
 - Motivere og informere slik at flere velger de "små" fagene (eks. betong, veg og anlegg
 - Konkret samarbeid om utvikling og gjennomføring av utdanninger. Eks pilot innen Banemontørfaget.
 - Sikkerhetsopplæring på tvers av fagretninger. Eks. sertifisert sikkerhetsopplæring for anleggsmaskinførere.
 - Etter- og videreutdanning av lærere
 - Læremateriell og metoder – Utvikling og utveksling.
 - Kjenne hverandres utdanningssystemer
 - Godkjenning av praksis som lærling på tvers av grensen
 - Diskusjon om dimensjonering av utdanningene ut fra hele prosjektgeografien . Ikke kun for hvert fylke.
 - Skolebesøk – Nettverk (svenske lærere og elever til Norge og motsatt)
 - Erfaringsutveksling og mulig samarbeid om lærlingperioden fram til fagbrev – yrkesbevis inkl. formidling av lærlingplasser. Ulike modeller, vurderings/ prøvingsystemer, finansieringsordninger etc.
- Oppsummering og videre arbeid. Plenum

